

Predstavitev temeljnih postopkov oživljanja in uporabe avtomatskega zunanjskega defibrilatorja

Erika Potrč Hribar, dipl. var. inž.

SLUŽBA ZA VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

Institut Jožef Stefan

KAJ JE OŽIVLJANJE, KDAJ OŽIVLJAMO IN ZAKAJ OŽIVLJAMO?

KAJ ➡ reševanje iz navidezne in klinične smrti

KDAJ ➡ kadar je žrtev nezavestna, se ne odziva in ne diha normalno

ZAKAJ ➡ ko srce preneha biti, nastopijo usodne možganske okvare v nekaj minutah

KDAJ NE OŽIVLJAMO?

VERIGA PREŽIVETJA

- zgodnje prepoznavanje in klic
- zgodnje izvajanje temeljnih postopkov oživljanja
- zgodnja defibrilacija
- zgodnja dokončna oskrba / oskrba po reanimaciji

OSNOVNE ŽIVLJENJSKE FUNKCIJE

- Stanje zavesti (zavesten, nezavesten, motena zavest).
- Dihanje (12-16 na minuto >/< dihalna stiska).
- Delovanje srca (cca 60-80 odrasli).

O stanju bolnika/poškodovanca nam povedo tudi številni drugi znaki:

- videz in barva obraza (kože in vidnih sluznic) - bledica, pomodrelost,
- temperatura telesa,
- bruhanje in podobno.

5 NEVARNOSTI ZA ŽIVLJENJE

- **Nezavest (zadušitev)**
- **Zastoj dihanja in delovanja srca**
- **Hude krvavitve**
- **Šok**
- **Nagle zastrupitve**

TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA

VARNOST!

ZAVEST (odziven/neodziven)

A - DIHALNA POT (sprostitev)

B - DIHANJE (preveri dihanje 10 s)

C - KRVNI OBTOK (ugotovi znake + krvavitve)

D - ZDRAVLJENJE MOTNJE RITMA (zgodnja defibrilacija)

PRISTOP IN PREPOZNAVA

PRISTOP --- VARNOST --- (reševalca in žrtve!)

(promet, ogenj, eksplozija, nevarne živali, nevarne snovi, zastrupitve s cianidi, kisline, lugji, električna...)

OCENA ODZIVNOSTI PRIZADETEGA

Oseba se **odziva**

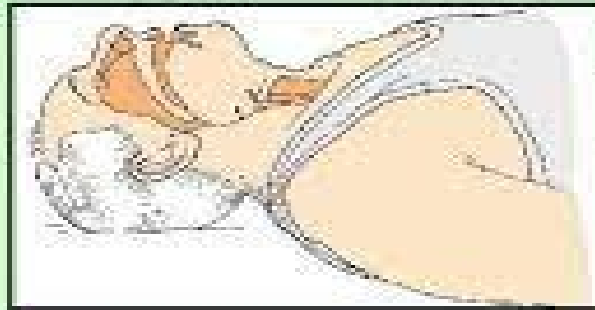
Oseba se **ne odziva**

SPROSTITEV DIHALNE POTI

- Ustno votlino pregledamo za morebitne tujke.
- Iz ust odstranimo vse vidne tujke, ne iščemo na slepo.
- Odstranimo protezo, če ni dobro pritrjena.

SPROSTITEV DIHALNE POTI

Sprostitev dihalne poti:

OCENA DIHANJA

GLE DAMO

ali se dviga in spušča
prsni koš

POS LUŠAMO

ali slišimo dihanje

ČUTIMO

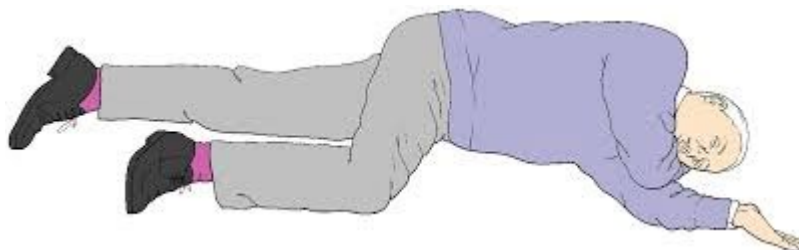
izdihan zrak na licu

10 sekund

DIHANJE ZAZNAMO

- položaj za nezavestne - stabilen bočni položaj, če ni suma na POŠKODBO HRBTENICE!

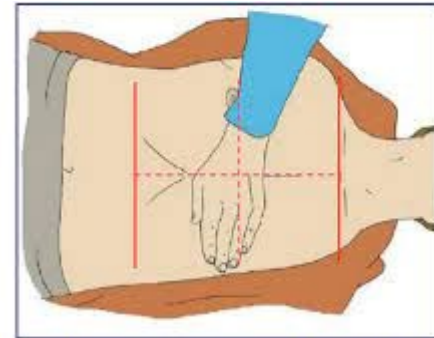
- pokličemo pomoč (112)
- pacienta nadziramo ter ocenjujemo stanje

DIHANJA NE ZAZNAMO

- Pošljemo po pomoč (AED).
- Če smo sami, pri odraslih najprej pokličemo 112 oz. odhitimo po pomoč in nato začnemo oživljati.
- Pričnemo s stisi prsnega koša.

STISI PRSNEGA KOŠA

- Oboleli mora ležati na ravni in trdi podlagi.
- Peta dlani ene roke na sredino prsnega koša.
- Položimo dlan druge roke na prvo in prepletamo prste obeh rok.
- Nagnemo se nad obolelega in s stegnjenimi rokami pritiskamo pravokotno na prsnico vsaj 5 cm (ne več kot 6).

STISI PRSNEGA KOŠA

- Nato popustimo in ponovno stisnemo v razmerju;
stis : popustitev = 50 : 50
- Hitrost izvajanja stisov = 100 - 120 stisov/min.
- Med stisi rok ne odmikamo od površine prsnega koša.
- Po 30 stisih (ne štejemo vse na glas) damo 2 vpiha, nato roki takoj položimo nazaj na prsni koš.
- Kombiniramo umetno dihanje in stise prsnega koša v vsakem primeru, pri odraslih, ne glede na število in usposobljenost reševalcev, **oživljamo v razmerju 30 : 2.**

UMETNO DIHANJE

ALI MORAMO DATI VPIHE (npr. usta na usta)?

NE, ni nujno!

Če nisi usposobljen ali ne želiš nuditi umetnega dihanja usta na usta (npr. strah pred okužbo...).

Izvajajte samo stise prsnega koša.

Stise prsnega koša izvajamo neprekinjeno.

ZUNANJI AVTOMATSKI DEFIBRILATOR (AED)

AED so razvili predvsem za reševalce, ki niso profesionalci (zdravstveni delavci):

- reševalci (nenujna reševalna vozila),
- gasilci,
- policisti (prometna policija...),
- reševalci iz vode,
- letalsko osebje,
- varnostne službe,
- GRS ...

in za laične uporabnike.

KAKO AED DELUJE?

- Analizira bolnikov EKG.
- Preko računalniškega algoritma spozna motnjo ritma, ki jo je potrebno defibrilirati (napaka ali zloraba ni možna).
- Opozori uporabnika - “defibrilacija je potrebna, svetujem šok”) ali “defibrilacija ni potrebna”.
- Glasovna navodila so enostavna in jasna.
- Aparat se ob uporabi vedno testira sam.
- V primeru okvare aparat javi napako.

NAMESTITEV ELEKTROD

Priklopi elektrode na gola prsa

Kam ne smemo namestiti elektrod?

- na prsnico/lopatico (kost - izolator),
- na poraščena prsa (slab kontakt),
- na prsno bradavico,
- na dojke (maščoba slabo prevaja).

Majhni otroci – pazi na položaj elektrod!

KDAJ LAHKO PREKINEMO Z OŽIVLJANJEM?

1. Ko prispe služba NMP (ali nekdo drug bolje usposobljen).
2. Ko žrtev kaže znake življenja (normalno dihanje, odpiranje oči, premikanje).
3. Ko smo izčrpani.

KLIC URGENTNIH SLUŽB NA IJS

- GASILCI, REŠEVALNA SLUŽBA, POLICIJA.
- OBVESTITI GLAVNEGA VRATARJA IN SPOROČITI NATANČNO LOKACIJO NA IJS.
- USMERJATI.
- **PROSTE INTERVENCIJSKE POTI!**